

Vardja Kaider: koolin om tähtsä kaitstu olõk ja hää sõna

Kae lk 2

Rahvapillilaagri Mõnistõn: noorõ oppaja tähelepandmiisi

Kae lk 3

Kuis katussõparandaja elo mängo pand

Kae lk 4

9 7714061922005

Latsõ tei suvõüli-koolin multika

Kaika suvõülikoolin Kornetin tei latsõ valmis üte multifilmi. Multifilm näütäs tuud, kuis innemuistsõl aol Vanapakan ja Vanajummal maa peräst tapli ja viimate hambidõga maad kaki. Lugu lõpõs tuuga, et maa pääses tegeläisil hambist ja niimuudu teküski Korneti ja Haani kanti hulga mäki.

Multifilm tetti katõn keelen: võro keelen ja Läti Maliena murdõn.

Multifilmi saa kaia Uma Lehe kodolehe päält umaleht.ee.

Vanaperälidse ehitüse kursusõ Rõugõn ja Moosten

Sügüsest koolituisi huaaigu alostas MTÜ Vanaajamaja praktiliidsi koolituisiga Rõugõn ja Moosten.

Süküskuu lõpun tulõ Rõugõ lähkül maakivimüürü vahtsõst ülesehitämise kursus. Edesi om plaanin viil palgivahetusõ kursus Rõugõn ja kats palkmaja ragomisõ kursust Moosten.

Ligembäلت saa lukõ ja hinnäst kursusõlõ kirja panda internetin aadrõssi vanaajamaja.ee pääl.

Luudi Kanepi kodo-kaunistamisõ selts

Seo suvi luudi Kanepin kodo-kaunistamisõ selts. Seldsi lei 19 Kanepi kandi herksät aiandusõ ja kodo ilosas tegemise huvilist.

Selts luudi selle, et om kõrast inämb huviliidsi, kiä tahtva, et kodo olnu illos ja ka ütē-

kuun võinu midägi ette võtta.

Seldsi päämidses tsihs omma asotaja võtnu ütidsē tegemise, opipäivi ja väläsõitõ kõrraldamisõ nii vahtsidõ tiidmiisi ku kasvõ saamisõs. Kimmäle tahetas abis olla latsiaidu, kuulõ ja seldsimajju ümbrekunna kõrdategemise man.

Selts uut ka vahtsit ütēnlüüjit, umast soovist saa teedä anda Rohu Urmasõlõ meiliaadressi kauniskanepi@gmail.com pääle.

Sulbi külätiaatri sai festivalil häid kotussit

19.–20. põimukuul Villändimaal Kuhjaveren peetül 13. külätiaatridõ festivalil sai võrokõisi Sulbi külätiaatri tõsõ päävä kaejido lemmikus, päält tuu viil hulga eräpreemjit. Kaejido süäme võitsõ Sulbi näütetrupp juhendaja Saamo Airika kirotõdu näütemänguga «Kae, kos pandsõ plõnni!».

Lustilinõ näütemäng kõnõlõs vanno inemiisi elost vannokoton. Ku vannokodo juhti tahetas vällä vaihta ja tuvva vahtsõnõ, kiä nakkas muutuisi tegemä, mõtlõsõ vannokodo elänigu vällä, kuis vahtsõnõ juht nii är hiidütä, et tä esi minemä lännu. Tulõ vällä, et huulmada vanadusõst om tegeläisi mõistus peris selge ja nä sutva viil kõvastõ vempõ visada.

Eesti külätiaatridõ festivalil Kuhjaveren sai timahava nätä 13 etendüst. Eräle hindamiskoko es olõ, näütetruppõ hindsi mõlõmbal pääväl kaeja. Tuu tähendäs, et Sulbi külätiaatri sai üte katõst festivali pääpreemiäst.

UL

Vana suukraavi aetas kinni

RAHMANI JAN

Riigimõtsa majandamisõ keskus (RMK) plaan 2023. aastaga lõpus Eestin kõrda tetä 2000 hektäri soid, kon om olnu varrampa turbakaivandus ja miä omma täämbädses maaha jäetü vai kost kaivandamisõs kõlbulik turvas otsa om saanu.

Päämidselt plaanitas kinni ajja kuivõnduskraavi ja kül-bä suukasvõ, et suu saanu vahtsõst kasuma naada. Võro ja Põlva maakunnan om väl-lä valit kuus kotust, kon suu vahtsõst tegünemises midägi ette võetas. Vanal-Võromaal naatas timahava töie plaanitsõmisõga pääle Räpinä kihlkunnan Miilva suu lõunaosan 61 hektäri pääl ja Urvastõ kihlkunnan Ess-suun 157 hektäri pääl.

«Egän paigan, kon suun midägi tegemä naatas, tetäs eräle taastamisprojekt,» selet RMK luuduskaitsõosakunna projektijuht Margusoo Anne. Timä sõnno perrä tetäs seo ja tulõva aastaga täpsembit plaanõ, massinidõga tüü nakkasõ pääle kõgõ varrampa tulõva sügüse.

Kokko lätt sääne soiõ vahtsõndaminõ masma 5,8 miljonit eurot, minkast 85% mastas kinni Euruupa Liidu fondist.

MÜÜRSEPÄ TUULE PILT

Vana turbakaibmisõ plats Urvastõ kihlkunnan Ess-suun. Suurõmb turbakaibminõ käve Ess-suun aastil 1963–1994, kaibjas Võro EPT, ildampa AS Kagu-Eesti Turvas. Ildampa om tahtu kah Ess-suun turvast kaiba, a paigapäälidse rahva, esieränis seldingu Roheline Urvaste iistvidämisel võeti suu paikligu kaitsõ ala. No plaan RMK seo maahajäedü turbakaivandusõ man tetä säändsit töid, et suu saanu vahtsõst tegünedä.

A mille sääne asi ette võeti? Margusoo Anne selet, et säänsin paigun kasusõ kasvu väega aigupiten. Maahajäet suu ei olõ keskunnalõ hää, säält tegünes hulga hüdsihappagaasi (CO²), nuu ala omma tulõohtligu ja mõotasõ ka paigapäälist viikõrda.

Perän kõrrastamisõ töid piäs olõma väikumb oht, et turba-suu või palama minnä. Viil loodõtas, et suulähküidsi elämiisi salvkaivõn püsüs viitasõ esi aastaaigõl ütēlidsemb.

Huvilidsõ saava ütēn kõnõlda

Margusoo Anne sõnnu perrä ei piä paigapäälidse inemise pelgämä, et näide maa üle ujutõdas. «Kõigil juhtõl om projektiirjäle ant nõudminõ, et erämaid ei või plaanidu tegemise mõota, vällä arvat sis, ku maaumanik on seoga esi nõun ja and ka tuu jaos kiräligu nõunolõgi,» ütēl Margusoo.

RMK plaan kõik projekti läbi arotä paikligõ umavalitsuisi ja keskkunnaammõtiga, ja ku

tulõ tarvidus, sis ka põllu-majandusammõti ja kõude-tüisi erämaumanigõga.

Projekte näütämises omma plaanidu umavalitsuisin kõrralda ka kokko-saamisõ kogokunnaga, et rehkendä projekte man võimaligult pallo esi huvvõga.

Kel huvi, midä timä lähkül suun tegema plaanitas naada, piäs hoitma silmä-kõrva valla ja vallavalitsusõst perrä uurma, kuna ja midä tetä plaanitas.

Valgjärvel tulõ puulpäävä lõõdsapido

RAHMANI JAN

Valgjärve küläplatsi pääl peetäs puulpäävä, 2. süküskuul lõõdsapito. Üles astva lõõdsamängjä üle Eesti, Põlva lõõtspilliselts and üle avvohindu, täämbäne kuulsa Valgjärve valla lõõdsamängjä Tartese Heino näütäs umma vahtsõt plaati ja pidolidsõlt tetäs valla puust lõõdsamehe kujo.

«Seo kujo passis siä Valgjärvele väega häste, selle et tunnõt lõõdsamiis Kikka Karl olf Valgjärve kolhoosi miis. Parõmbat paika ei saaki olla,» om lõõdsamiis ja pillimeistre Tartese Heino vahtsõ lõõdsamehe kujoga rahul.

Kujo ei olõ kül õkva Kikka Karla perrä tett, taa om lihtsäle lõõdsamehe kujo. Tartese Heino näge kujon siski ka vanna

tunnõtut lõõdsamiist.

«Ma esiki mäletä, olõ Kikka-ga ütēn olnu tan kultuurimajan. Ja seo kujo and Kikka mõõdu vällä külh. Lõõts om üsän ja mänguhuun ja muhe nägu kah iin ja mütsükene päänn,» lõüd Tartes.

A lõõdsamehe kujo ei olõ ainumanõ vahtsõnõ puukujo Valgjärve vallan. Minevä aastaga 2. hainakuu pääväl murd torm Maaritsa kalmuaia päält hulga puid maaha. Valla kultuurijuht Luiga Anu tulf mõttõ pääle, et noist maa-hamurdunuist puist võinu tetä valla esi paikuhe puukujjõ.

Puukujjõ naas tegemä tunnõt Räpinä meistri Eriku Elmar. Päält lõõdsamehe kujo om valmis saanu puust kodas Savõrnalõ Valgjärve vallamaja ette, Maaritsalõ rändäjä kujo, istmis-pink ja latsilõ ronimisõs mõtõl-du seene ja ubinavagõl.

Tartese Heino sais Valgjärve lõõdsamehe kujo man. Kujo tetäs seo puulpäävä lõõdsapidol pidolidsõlt valla.

RAHMANI JANI PILT

Kirändüsilgu Võromaa retk Võro liinan. Neläpäävä, 24. põimukuul käve müüdä Võro liina seltskund kirändüsoppajit Võro maakunna koolõst. Sää-nest opipäivä peeti joba katsas kõrd, edimäne reis oll' kirändüsoppajil 2010. aastal. Tuust aost pääle omma nä läbi käünü kõik Vana-Võromaa kihlkunna ja saanu tutvambas Võromaalt peri kiränige ja naidõ loominguga. Perämädses reisipaigas jäeti Võro liin, kon kõnõldi Adsonist, Raidarust, Ruit-lasõst ja tõisist. Kokko saadi ka Võrolõ elämä tulnu noorõ kiränigu Tammerti Katariinaga (pildi pääl kesken), kiä kõnõl' umist raamatist ja kirätõiest.

RAHMANI JANI jutt ja pilt

M Ä R G O T U S

*Hää kuul tugõ ekä opjat, tollõ lõpõtanu saava
elon häste toimõ ja omma õnnõligu*

Kooliaasta alostusõs

1. süüküskuu om tarkusõpäiv. Perän pikkä vaheaigu kuuli tulõmisõ päiv. Kõgõ suurõmb pidopäiv om taa edimäds klassi latsilõ. Nimä saava kätte opilaspiledi ja uma edimäds opiraamadu – aabidsa. Tähtsä sündmüs om tuu ka näide perrile.

Koolin kõnõlõmi iks väärtüisist ja traditsioonõst. Om hää tava, et traditsioonõ üle ei vaiõlda. Nimä tegünese, andva koolilõ uma näo. Väärtüse lepütäs kokko, näist peetäs kinni. Mi kõik unistami hääst koolist. A mi kõik saami tuust ka tsipa esimuudu arvo.

Kimmäs om, et hää kuul paistus silmä turvalidsõ opikeskunnaga ja hoit, and ja kasvatas õigiti, püsüvit väärtüisi. Hää kooli opilasõ tegevä ütenkuun tüüd ja tahtva vahtsit asjo teedä saia. Neo omma ka mi päämidse väärtüse, mink poolõ egäpäävät-sen tüün püvvämi.

Mi kõik tahami tiidmiisi mano saia, olla kursin tuuga, miä ilman sünnüs. Piämi luku tõisist inemiisist, panõmi tähele ja hoolimi, teemi kuuntüüd uma tsihi nimel.

Avitami ütstõist ja püvvämi tähele panda noid, kinkal api vajja. Et kõik, kiä oppi tahtva, saanu tuud tetä.

Maailm muutus kipõstõ

Teemi kõik tuujaos, et kõik tunõs hinnäst turvalidsõlt. Ilman om hulga kurja, tuud näütäse perämädsel aol olnu ründämise Barcelonan, Turun.

VARDJA KAIDER,
Võro Kreutzwaldi kooli direktri

Maailm, esieränis digi-ilm, muutus väega kipõstõ. Ka kuul om kõik aig muutumisõn, tulõva vahtsõ tsihi, juhtmõttõ.

PISA 2015. aastaga testi perä omma Eesti põhikooliopilasõ maailma parõmbidõ siän ja Euruupa tipun. Luudustiidüisin jaetas Euruupan 1.–2. kotust Soomõga.

A kooli häädüse näütäjäs piäs eksämide ja muiõ tulõmuisi man pidämä ka tuud, midä kuul om tennü egä opilasõ arõnõmisõ tugõmisõs. Ja ka tuud, ku pallo om elon toimõsaajit ja õnnõlikkõ inemiisi seo kooli lõpõtanuidõ hulgan. Olõ kimmäs, et seo ei olõ õnnõ unistus, sinnä saa jõuda tsihikimmä tüüga.

Üts mi kooli oppaja om märgõtanu: «Kõgõ ei olõ imme tegemises võlujõudu vajja. Peris imme nakkasõ pääle häist mõtist ja väärtüisist. Tähelepand-minõ, huulminõ ja aig – noid ei

saa tuuta, lattu ja pakki panda. Nä massa-i midägi, a omma samman kulda väärt. Arvada om seo kõgõ parõmb investeering, mink väärtüs aon õnnõ kasus ja midä ei saa osta ega müvvä. Pühendümine om kõgõ suurõmb kink, midä saami anda umalõ koolilõ, umatsilõ ja kõigilõ, kinkal tuud vajja om.»

Miä uut meid iin vahtsõl opiaastagal?

2017 om latsi ja nuuri kultuuri-aastak. Teema-aastaga mõtõ om härgütä latsi ja nuuri kultuurist ossa saama ja tuud mano luuma. Suvõl olõ Võro liinan suur latsi-festival, kon üle Eesti kokko tulnu latsõ saiva kuun olla, luuvalt mõtõlda ja toimõnda.

2017 om ka aastak, kon mi piämi tähtsäs mõistmüsi, ammõdikoolitust ja opmist kogo elo. Nõstami avvu sisse mõistmüsi, miä avitasõ hinnäst kipõstõ muutuva ilma perrä säädi ja umma tüüd häste tetä.

Oodami ka suurt pidopäivä, Eesti Vabariigi 100. aastapäivä.

Et koolin lääsi kõik nii, nigu oodõtu, om vajja pallo häädtahtmist, ütstõdsõst arvosaamist, sõbralist sõnna. Om vajja hulga inemiisi kuuntüüd. Vanõmbilõ ja oppajilõ jääs suuvi kannatust, arvosaamist, vastapidämist, rõõmu!

Hää opilasõ! Pruuvkõ kätte saia uma unistusõ, olla kõgõ parõmba. Teil om hulk huvvõ ja suuvõ. Lõüdke nuu üles ja edendäge näid. Häädtarkusõpäivä kõigilõ!

Mõtõlus

Kooliaig peas illus ka olõma

Kallendri järgi om sügüseni viil mitu nädälit, a ku latsõ kuuli lätvä, om õks õigõ suvi müüdä.

Meil peas hää miil olõma, et latsõ põra kuuli lätvä, Soomõn omma nä sääl jo mitu nädälit ollu. Aeti meilgi ja aedas edesi tuud jorru, et siin peas kah kooliaasta varõmb nakama ja pikemb olõma...

Meil om õks tuu kadakasakslasõ kommõ kõvastõ küllen, et peat tegema nii, nigu suurõmb riik iin tege. A senimaani om viil õnnõs lännü, et kõiki lol-lusi ei olõ järgi tett. Mitman riigin om jo arru saadu, et sääntsel jandil ei olõ mõtõ, a ega ümbremuutminõ ka lihtne ei olõ. Kohe mi niimuudu vällä jovva, et las latsõ omma koolin, sis saava vanõmba rohkõmb tüüd tetä. Hoobis puhkust olõs tüülkäütjile suvõaol enämb vaia. Paar nädälit ei olõ määnegi puhkus, a sääne muud om meil nüüd võet, selle et välismaal... Nojah, jälleki tuu kadakasakslus.

Ku inemisele andas nätäl puhkust talvõl, nätäl keväjelt ja kats suvõl, sis tä ei saaki õigõdõ puhada. Nii omma inemisel närvi läbi, suuril ja latsil kah.

Latsi närvi kah läbi? Tükis küll tõnõkõrd olõma. Latsil omma nutitelefoni ja tahvli-arvuti ja suurõ arvuti. Sinnä ja telekadõ nä enämbüisi vahisõ, ku vanõmba vai vanavanõmba ei talda näid tarõst vällä utsita, mõnda lihtsambät tüüd tegemä panda vai esi näidega juttu aija.

Nii ei mõistaki latsõ uma-sugutsõidõga asju tetä ega kõnõlda ja tuuperäst omma tüllü laabsa tulõma. Kooli omma maakotussõin vähämbä kui mõnikümmend aastaigu tagasi, a õks tulõ tõnõkõrd ette, et oppaja ei panõ tähele, ku mõni vaiksõmb lats haigõtt saa vai mõnõldõ halvastõ üldäs. Ega latsõ ka alasi vällä ei näütä, et näil määnegi murõ om vai nä medägi pelgäse.

Teedä om, et mea vanõmbas saat, tuu valgõmb tunnus latsõao lumi ja hallamb hain, a ma olõ õks mõtõlnu, kuis küll mi aol oppaja kõkkõ näkki ja kuuldi. Joosi vai naari sa võlss kotussõl, joba sait nuumi, es võta maha visat prahti üles, joba olõ su pattu tähele pant. Ja hoitku, ku kiä kedägi kiusas! Sis võeti klass kokku ja peeti sääne jutlus, et nuilõ ka miilde jai, kiä süüdläse ei olõ.

Kiäki kõnõlõ umast kooliaost, et nailõ olõ oppaja õkva edimät-sel pääväl ülnü, et kaibama tulõgi tulla, ku kiäki liiga tege, et oppaja omgi koolin imä iist, kiä latsi avitas.

Nüüd kuulutõdas septemb-rin vällä koolirahu (jäl vällä-maa värk?) ja muiduki käävä tuu jandiga üten ka egäsugutsõ paprõ... Ei avida ütski papõr, ku suuril inemisel väikeisi jaos aigu ei olõ. Hoiami kõik parõmb silmä, kõrva ja süäme valla, panõmi tähele, mis latsiga sünnüs, ja lähämi appi, ku vaia om.

Küllh olõs illus, ku praegutsõ koolilatsõ kah kümne-katõ-kümne aasta peräst kõnõlda saava, et kae, kos mi aigu olõ hää koolin kävvü.

NÖLVAKU KAIE
Harglõ kihlkunnast peri

UMALEHT

Tulõ vällä egä katõ nädäli takast neläpäävä.

Toimõndusõ aadrõs: Tartu 48, 65609, Võro liin

E-post: info@umaleht.ee, tel 78 222 21

Kodoleht: umaleht.ee

Molõvihk: facebook.com/umaleht

Päätoimõndaja: Jan Rahman, tel 56 922 841
jan@umaleht.ee

Abitoimõndaja: Kaile Kabun, info@umaleht.ee

Keeletoimõndaja: Laivi Org, laivi.org@wi.ee

Latsinuka toimõndaja: Mariko Faster,
latsinukk@umaleht.ee

Uma Lehe toimõndusõ kolleegium:
Tiia Allas, Külli Eichenbaum,
Aapo Ilves, Kaido Kama,
Ülle Kauksi, Rainer Kuuba,
Evar Saar.

Välläandja: SA Kultuurileht, kl.ee

Tellmine: Express Post AS, tellimine.ee

Kordemetsa Gerda: «Tagamõtsa» näütäs värskit nägosit

Kordemetsa Gerda kirotas näütemängõ ja stsenaariummõ, lavastas teleseriaalõ ja tiatritük-ke. Minevä nätäl olõ tä katõssa päivä jutti Võromaal Sulbin, kon võeti üles võrokeelidsõ telesarja «Tagamõtsa» neli vahtsõtt ossa, miä aasta lõpun piäsi ETV-n ekrani pääle tulõma.

Umalõ Lehele kõnõlõs Gerda tsipakõsõ, midä ülesvõetust matõrjaalist uuta om ja ka umist muist tegemiisist.

Miä om «Tagamõtsa»?

«Tagamõtsa» om mu meelest esieräline nättüs Eesti meediamaastigu pääl. Tä om hinnan tuuperäst, et om võrokeeline telesari. Inne «Tagamõtsat» ei olõ ütengi eesti murdõkeelen telesarja tett.

«Tagamõtsa» man omma tähtsä olokõrra ja tüübi. Seo om üts suur pluss, et ku ülejäänü perädü seriaalimajandus püüd toimõ saia umbõs 100 näütlejäga, sis «Tagamõtsan» näge täv-veste värskit nägosit, inemiisi, kiä kõnõlõsõ toist kiilt, omma tõistsugudsõ.

Mu meelest om aša suur pluss viil seo, et niimuudu saa võro kiilt opada pallo parõmbalõ ku lihtsäle umakeelidsõ uudissidõ vai raamatidõga.

Mille võro kiilt niimuudu parõmbalõ saa oppi?

Inemiisile miildüs telesarja kaia. Inemise saava seo keele kõla selges ja mõnõ sõna kah, ku alt kirju lugõva. Ma saa

teno toolõ, et no om meil joba ütesä ossa «Tagamõtsat» tet-tü (kül viie aasta pääle), joba kõgõst arvu ja ku ma olõ tan kümme päivä järgepiten, sis ausalõ üteldä seo kiil veidüke-se «nakkas» külge kah.

A pääle telesarja, miä tuu Tagamõtsa viil om?

Tagamõtsa om viil üts vällä-mõtõld keskkuund, Tagamõtsa talo ja pere Võromaal, kon läbi inemiisi tegemiisi kõnõl-das viguridsõlt ja hindä üle naardõn seo kandi elost.

Tan om pallo kodoeläjit: kana, lamba, hobõsõ. Muigava pilguga om seo külä rahvas põ-listõt ja telesarja pant.

Kuimuudu om Tagamõtsa rahva elo perämäds viie aastaga edesi lännü?

Mu meelest om elo edenenu kõvastõ. Agu om vahepääl tüütä-nü Soomõn, tulõ säält tagasi, a tä om iks vana hää Agu.

Vello mano om tulnu elämä timä poig Manivald, kiä om meile tiidmälä paigan jäänü tüüldä, ja tan om kimmä põhja pääl ede-nenu nii Manivaldi ku Vello fun-damentalistik eestimiilsüs.

Eesti maamemmekest Mar-jest om saanu teno timä Soomõn eläväle tütrele piinü provva, kiä käi kübärä ja väega ilosidõ kleitega. Tagamõtsa perre latsõ omma suurõs kasunu.

A miä om samas jäänü?

Samas om jäänü tuu, miä

RAHMANI JANI PILT

Kordemetsa Gerda.

elon jääski sakõstõ samas. Ku sul om midägi kongi painama jäänü, sis tuu jääski: Tarmot iks viil kiskva romantilidsõ mõttõ Marianne poolõ, kiä no eläs kül joba ammu Hispaanian. Ja Mai-vel om iks viil tunnõ, et timä elo om väega rassõ ja tä om seost väega är vaivatu.

Ma arva, et olõnõmalda kee-lest vai tuust, kon Eestimaa nukan kiäki eläs, om tan väega pallo ärtundmist meile kõigilõ.

Sa kirotat ja lavastat ka tele-seriaali «Siberi võmm» ja vahe-pääl muid asju kah. Midä arvata tämbädsidõ Eesti seriaalõ kot-silõ?

Perämädsel aol om seriaalõ hirmsalõ pallo. Ja väega pallo om säändsit ütësumajaisi. Tuu-peräst mullõ «Tagamõtsa» miil-düski. Kaemalda toolõ, et mul om olnu hullumiilne aasta – om olnu kats vapa päivä õnnõ –, seo

tegemist ma är üteldä es taha. Tan om määnegi terve talopojamõis-tus kõgõldõ huumorilõ kaemalda seen. Taa om nallakas – kiä ots nalla, saa tuud. Om maailman populaarsõtt community-draa-mat, paigaga kõüdet draamat. Mu jaos om tä britte «Süämeas-ja» muudu, a nalla om rohkõmb.

«Siberi võmmi» püvvä ma kah niimuudu kirota, et seo ei olõs peris sääne nigu tõõsõ. Krimi-sarja man om väega pallo ette ant, midägi kriminaalsõtt piät juhtuma.

Ma püvvä hindäle aša põnõvas tetä tuuga, et hoia päätegeläisi elo liini ka kõik aig üten. Kaeja eläs üten iks toolõ, et inemise kannatasõ, omma hädän, näide-ga juhtus asju, nigu mi kõigiga. Lihtsäle kriminaalsõtt asja tetä ja kaia om mu jaos ikäv.

Sama käi ka puhta nalla kot-silõ. Ku tetäs lihtsäle komöödiä-sari, sis ma joba tuuperäst ei julgu kaia, et saa arvu: mullõ tahetas nii hirmsalõ nalla tetä, et tuu ei olõ inämb nalakas.

Määndse omma su egäpäävädsõ tegemise?

Läbi aasta tii «Siberi võm-mi». Kokko aastan 24 ossa. Ma olõ tennü säändsõ otsussõ, minkast no ei saa vällä astu – otsusti seod nii kirota ku lavasta. No ei taha ma kumba-gi puult är anda. Seo om suur kuurma.

Viil proovi kirota aastan üte näütemängu. Ja lavastaminõ om asi, midä ma ei taha är lõpõta.

Küsse RAHMANI JAN

Hää auraga rahvapillilaagri

KUSLAPUU KAISA

Timahavva 19. kōrda olnu rahvapillilaagri Võromaal Mõnistõn tõi kokko 80 egäst Eesti nukast peri pillimängjät ja üte pini. Tuust põimukuu kolmanda nädäli pillileerist, midä kutsutas ka kõrraldaja Laube Kadri perrä Kata laagris, olõ ossa võtnu joba 12 aastat. Aoga om pillimäng ladusambas lännü, esi olõ ka paar sentimiitret kasunu ja oppa nüüt tõisi.

Edimäst kōrda, ku olli 11-aastanõ plika, olf väega põnnõv laagrilõ tulla. Sõs olli ma õnnõ üte aasta toropilli mängnü.

A mille ma sinnä kõik aig jälki tagasi lätsi, olf tuu, et vällämaa oppaja olli nii huvitava. Inglüse kiil olf multikist selge ja võõridõ suuri inemiisiga üten pilli mängmine pand' süäme pisu hudasõma.

Ku ma näide käest küse, kuimuudu nä mõistsõva Võromaalõ tulla, olf vastus kõik aig sama: Kadri kutsõ. Püüdse sõs uma pää sisse mahuta, kuis Kadri nii palfo vällämaa inemiisi tiid.

Kiä tege, tuu jõud

Põhiaša omma egä aasta üttemuudu: hummogupoolõ oppajaga katõköistõ pillitunni ja pääle lõunat kamaban ütendamõmine vai rüt-

mi hafotaminõ. Õdagu lauldas ja tandsitas.

Sõbra imesti, midä laagrin süvvä andas, et inemiise viie pääväga mitmõtunnidsõ kontsõrdi kokko pandva. Sõs kutsõ näid laagrilõ ja tull' vällä, et periselt jääs pillimängmise kõrvalt aigu ka tähti kaia – perseiide sado kah nigü tellitü.

Laagrilidsõ omma

Mõnistõ vaimu umas võtnu Varrampa rännäs laagri Võromaa pääl ümbretsõõri, a 2009. aastagast saib kimmäle Kuudsi koolimajan paigal. Mõnistõ vaimu omma laagrilidsõ umas võtnu ja õigõ mitmõl om uma meelüsipaik – ku parasjago klassiruumi ei mahu, saa hafotat ka spordiplatsi veeren vai bussipiätüsen.

Egä kell lõvvüs ka kalitorin mõni kõndmisõ päält pilli mängjä, olkõ pääle, et noodikiräst haisugi ei olõ. Mu opilaisi vannusõvaih olf timahavva 46 aastat. Mitu püsülaagrilist omma edimäst kōrda tansa-man Mõnistõn pilli kätte võtnu ja opva kõrva perrä kõrrast kipõmbalt mängmä. Laagrin käü ka mitu muusigakooli oppajat, et hinnäst mõnõ vahtsõ pilli pääl edesi arõnda ja häid mõttid saia.

Mõnikõrd käüdäs mõnd lähkūn olõvat ettevõtmist kaeman vai mindäs inne hummogusüüki kõgõ laagriga siinde. Varatsõmbist laagrist tulõ miilde viil korvõ kudaminõ, uma pillimehepingi kujondus-tüü, kadajapuust ratta pääle

LAUBE KADRI PILT

Kuudsi koolimaja kalitorin kellä all: laagri rahvas harotas ütenukuun pilliluku «Wabariigi polka». Pini om kah pildi pääle jäänü.

tähti kõrbõtaminõ.

Perämäidsil aastil om laagrilõ tulnu ka pillimeistri Laaseri Leho, kiä kohegi uma *pop-up* (aotlidsõ) tüükua pistü pand ja lõõtsu parandama nakkas. Seo tüü kõrvalt jõud tä valmis tetä ka üte vahtsõ laagripilli, midä lõpukontsõrdil näüdä-

täs. Niimuudu omma valmis saanu kontravann, pappkastist geto-tüüpi lõõts ja präänigukarbit bändžoliino. Seo aasta pillis olf linnugivineerist viiol.

Noorõ ja vana ütenukuun

Üte õdagudsõ tandsuoppamisõ aigu saib laagri külaline, Ar-

gentiina juuriga kitramängjä Zeoli Patricio, telefon käen, kesk kalitorri. Kavvõlt tundu miis väega ammõtin, et piät kõik aig kõnnit vasta võtma, a sõs tull' vällä, et tä kõlistas esi tõisilõ: «Ma mõtlõ parhilla, kellele ma viil piä taad muusikat laskma.»

Patricio olf laagrin õnnõ 21 tunni ja võtf tuu niimuudu kokko: «Mullõ tunnus, et tõist säänest asja olõ-õi koskil. Seo om esieraline tuuperäst, et noorõ ja vana inemise mängvä ütenukuun pilli ja näide meelest om seo väega harilik asi.»

Vana pilt kõnõlõs

PILT OM PERI VANA-VÖROMAA KULTUURIKUA MUUSÕUMIST

Rahvaluulõkogoja Sandra Jaan

Sandra olf üts noist, kiä vastaš Hurda Jakobi üleskutsõlõ kōrda kokko inemiisi mälõn alalõ olõvat rahvaperimüst. Tä tiidse häste, ku rikka omma Vahtsõliina kihlkund ja naabri Setomaa rahvaperimüse poolõst.

Sandra Jaani kodanigunimi olf Sander, a umilõ üleskirotõduisilõ saadõtiisilõ pand tä ala Sandra. Tä sündü 28. põimukuu 1862. aastagal Rõugõ kihlkunnan, a pia sai timä elopaigas Vahtsõliina vald, kohe tä jäi uma perrega surmani.

Kooliharidusõ sai tä paigapäälsen Tsäpsi algkoolin. Säälsai selges lugõmisõ, kirotamisõ ja laulmisõ. Inämbäs es olõ kehvi vanõmbidõ latsõl võimaluisi. Opi-ti võro keelen vaimuligu kirändüse perrä. Ildampa sai Sandra Jaanist rätsep, kiä käve talost tallo ja

küläst küllä, valgõl aol tekk tüüd, a õdagidõ kullõl suurõ huviga külärähva juttõ ja kai kombit.

Päält perimüse korjamisõ kirof tä ka aolehile, olf pia 15 aastaka Ristirahva Pühapäewalehe toimõndaja.

Timä päält 20 aastaga pikk tüü, kon om kokko 8000 kiräpuugnat peenükeist kirja, om tett tävveste tasolda. Tsipakõsõ «sulõrahha» and' Hurt siski umast karmanist. A Vinnemaa geograafia selts and' tälle tunnustusõs suurõ hõpõraha kaalan kandmisõs.

Sandra Jaan kuuli 20. rehekuul 1925 ja om matõt Vahtsõliina surnuaida. Täambädse pildi om Aaderi Joosep tennü 26. põimukuu 1984, ku raamadusõbra, kodo-uurja ja Seto leelotaja tei valla rahvaluulõkogoja mälehtüskivi timä kodotalon Kapstojal.

RUUSMAA ARTHUR,
Vana-Võromaa muusõummõ
päävarahoitja

Liisokõsõ Kornetin Kaika suvõülikoolin

MÜÜRSEPÄ KÜLLI

«sopraano» lauluansamblist Liiso

Kon timahava Kaika suvõülikuul om? Kas tiiät, kon seol aastagal Kaigast tetäs? Säänsit küsümiisi olf keväjä Talna Võro seldsin kuulda. Sis anni kõrraldaja teedä, et läämi Lätti. Nii ollgi timahavanõ Kaigas 11.–13. põimukuu Kornetin.

Kolm päivä sai Korneti rahvamajan nii võro, läti ku eesti keelen loengit kullõlda. Sai laulu lüvvä, tandsõ oppi, simmanit pitä, tiatrit kaia ja säidse kōrda päävän tsuklõman kävvü.

Ansambli Liiso olf üles astma kutsutu riidi õdagus ja ette olf nättü tunn aigu rahvalõ meelehää tegemist. Vastutus olf suur, tuuperäst sõidi liisokõsõ joba neläpäävä õdagus Võro, umma «paradiisinnukka» Pütäljärve viirde hafõtama laulõ ja vahelugõmiisi.

Suvõülikooli vallategemise aos ollimi joba kinäste ummi sinitside hammidõga Kornetin rian. Avitimi rekril vallategemise kõnnõ pidämise perrä ka «Mu latsõpõlvõ Võromaa» noodirita vitä.

Pesäpaigas anti Liisõlõ puhkõmaja, mis olf õkva leva järve veeren: kõrralik purrõ, hüä tsuklõmiskotus, väega puhas vesi. Süä nakaš õkva laulma säänest illo näten!

Palkmaja umanik om Möldri Kalju, tävveste võrokõnõ, kiä Lätist naasõ võtsõ ja sinnä elämä jäi. Uma keele kõnõlõmisõ rõõm olf mõlõmbalt puult suur. Lahkõ

peremiis andsõ meile loodsikut lõbusõidus ja es keelä õngõgi.

Riidi õdagu sis astsõ Liiso üles Korneti laululava pääl, mis edimält paistu väega suur mi tsilokõsõ ansambli jaos, a vist siski jõudsõmi kullõjidõni – nii tundu meile plaksutamisõ perrä. Laululava olf mäe otsan ja säält paistu nii järve ku mõtsa. Korneti kaemistornist (231 m merest) olf nätä viil kavvõmbahe, pia nigu Munamäelt.

Puulpääväne päämine ettevõtmisõ – viietunninõ huvisõit Korneti kandin – olf kõva sõna. Ei olõ vist varrampa nii pikkä kohaligu kandi tutvustust tetü. Vidäjäs olf Prangli Jaan, kel kolm kiilt (võro, eesti, läti) kõrraga suun. Kül timä tõlksõ ja kõrrald – tubli miis!

Teno suvõülikooli ekskursioonõlõ omma saanu «lõunaosariigi» mitmõ kotusõ tutvambas ku hindä säälmil elämise aigu.

Õdagu näimi Krabi külätiaatri lustilist luku «Jahilkäük». Häste veivä simmanit lõõdsä ja viioliga Laube Kadri ja Varblasõ Marju. Opsiva mängõ ja tandsõ kah – niikavva ku pikne päälinaast peräle jõudsõ. Vägüvalgõl sai viil sannan käätüis ja järveviirsin puion tormi tuusõldamist kaetus. Eelektri olf ammõltikult vahelduvvuul – vahel olf, vahel es olõ. Nii terve üü.

Pühapäävä hummogus rahusi torm maaha ja päävännõsõmisõ aig lõõdse järve veerest kats liisokõist-kalamiist. Üts mugu pilso õngõ vette, tõõnõ keeruf leevämurost pallikõisi, minka kallu ullita ja konksi otsa meelü-

GREENBAUMI THEA PILT

Liisodõ ütispilt kolmõ lipu all: ederian (istva) Greenbaumi Thea, Ristikivi Siiri, Nopri Tea tagarian (saisva) Müürsepä Külli, Eksta Viivi, Toomla Silvi, Urbaniku Eha.

tä. Saiva õks peremehe kassilõ värski hummogusuutävve.

Sis sai viil rahvamajan kullõldus mõttõtsõõri üle piiri kuuntüüst ja tuust, kuis alalõ hoita

eestlüst Lätin. Tegeligult om tuu lihtsä – rohkõmb Prangli Jaanõ!

Tennämi süämeest kõiki kõrraldajit piiriüledse suhtõlõimõ kudamisõ iist.

Õnnõligu lõpuga päsемine

JOHANSONI MADIS

Ollimi imäga mõnõ aasta iist kats põimukuu perä-mäst nädälit uman maakotun Taivaskua tiiristil Väiku-Hatiku Põlva aianduskrunto seen. Vai nigu no üteldäs, suvilidõ man. Teimi sääl ummi sügüsiidsi töid. Mu põhitüüs olf rehetarõ katusõ parandaminõ tõrvapapiga, vana olf läbi, lastu jaos eurosit netu.

Paar päivä inne süküskuu algust olf vaia tüüle vunki anda. Nii ma sis ronisi sääl maa ja taiva vaihõl ja lei papi-ribadõ vaihõlõ töisi, kuvvõ meetri pikkusõlt, et tuul vaihõlõ es päsnu. Inne kaki muidoki määnü är, a miä terve, nuu jäivä alalõ.

Üte liistu ülemäne ots olf terve, a alumadõ mädä. Mursõ tuu alumadõ otsa är, a viir jäi rääbäküs. Mul olf ronimisõs kats puuredelit kablaga kokko köüdet. Arvssi uma tarkusõga, et võta Husqvarna ja tasanda otsa är. Võinu käisasega kah, a noh, kon tuu uhkus ja takast-perrä tarkus.

Ütekõrraga tunnõ, et retel nakkas vaoma. Mul vist taga-otsa pite alla sõit, nigu latsil talvõl riikesega Tamula järve perve pääl mäest.

Jäti ruttu sae saisma, haari

õnnõs hüä käega ülemädsest liistust kinni ja kuraga pidi iks saagõ kinni, et alla es sadanu. Kahjo

kah saest, ku alla lindas ja katski lätt – kallis asi.

Kai ümbretsõõri, ei üttegi naab-

rimiist. Mu onnikõnõ uusrikkidõ vaihõl – kes mu laonu huunõ pääle kaeski. Pandsõ kõvastõ rüükmä: «Appi! Appi!» Et vast naabri Ilmar kuuld.

Läts uma viis minutit, ei midägi. Sis lei helüregistri kõvembas ja rüükse: «Tulõ appi, Ilmar, ma sata ja ei jõvva üte käega kinni hoita.»

Suurõ hirmuga joba mõtli, et ku sata, kuis hinnast hoita ja saag iks terves jääsi. Ku nai, et Ilmari naanõ Mallõ läts pindremaa puult uma maja poolõ kallist kaasat kutsma, mõtli: «Nüüt päse!»

Ku nä peräle jõudsõva, sis ütli, et nuur miis, a varsa aru. Et mille näid julgustusõs es kutsu, säändsit töid ei tetä ütsindä.

Tennässi näid süärest ja lubasi tõnõkõrd olla targõmb ja kinki näile lepäpuust medäli vaprusõ ülesnäütamise iist.

Tõnõ päiv kavvõmb naabri Kalev, kes mullõ iks appi käve, tull ja pilgäs minnu, kas ma olõs ripnõnu katussõ pääl õdaku kellä kuvvõni, ku tä tüütl olõs tulnu.

Tuu pääle ma ütli, et hää, et niigi läts, olõs palflu hullõmbalõ võinu minnä. Olku taa lugu oppusõs ka töisilõ, et ei tasu ummi võimit üle hinnada. Ja ohotusnõudit tulõ iks täütä!

Maolda nali

Mõni nali om nii maolda, et aja peris naardma. Toimõndaja om üte säändse siia vällä valinu.

Kärbläne ei saa koid kätte

Kärbläne ja koi istva kõrdsin. Koi lätt är, kärbläne jääs viil perämäst klõmakut võtma.

Ku kärbläne hinnast peräkõrd pistü aja ja är säädmä nakkas, tund tä, et tsipa pallo sai. Kaes, koi kah joba väega kavvõdalõ jõudnu. «Täämbä ma külh koini ei jõvva,» hindas kärbläne olokõrda.

MUDA MARI

Imä tekk ulli nalla

Inne kuvvõnda klassi edimädse veerändi lõppu tetti kontrolltüü. Tuu olf mu jaos tähtsä, otsusf mu veerändihinde.

Istõmi õdaku kuun perrega lavva takan, ku äkki käve läbi telefoni helü. Tuu helü tähend, et hinne tullf.

Imä võtsõ telefoni, kai hinnet, a mullõ es näütä. Küsse imä käest, kas om viis. Imä rapuf pääd. Küsse, kas om neli. Jälki rapuf imä pääd. Olli joba peris närvin ja küsse, kas kolm om sõs. Imä nooguf.

Samal aol, ku imä nooguf, lätsi ma näost valgõs. Arva, et süä jätse kah paar lüüki tege-

mädä. Ku imä minnu sääntsena näkk, ütelf õkva, et periselt olf viis. Hingsi kergembält, a olli viil tükk aigu näost valgõ.

Imäl sai külh pallo nalla, a ma olli nafast peris kavvõn.

ILVESE JANELY
Parksepä keskkuul
6. klass

Parõmb, ku lubahuisi ei täüdetä

Kuuli raadiost, et pia naatas ka Eestimaal inemiisi maaha laskma.

Edimält pandas saina viirde nuu, kiä omma kurja vai ulluisi tennü. Peräh või ka töisi inemiisi käeh kõrd olla.

A ma olõ tähele pandnu, et ka väega hää inemise tegevä vaihõpääll ulluisi.

Ma esiki olõ sääne. Muido olõ ekäpите sündsä ja elä iks viie perrä, a tõõnõkõrd õkva kisk ulluisi tegemä. Peräh om hindälgi halv ja kahjatsõt süämest. Ega ma tuuperäst viil halv inemine olõ-i. Tiiä-i, kas musugutsit ka küllä pite otsma naatas, et tuld anda...

Ma mõtlõ, et vast tuu rahva-partei valimislubahus om säänesama lubahus nigu töisil. Et lubatas külh kõkkõ, a tegemä ei naata. Sõs vast piä-i pelgämä.

Latsilõ

Vastus saada' üte nädäli joosul meiliaadrõssi pääle latsinukk@umaleht.ee.

Vastussõ mano panõ' kirja uma nimi, vannus ja kimmähe ka postiaadrõs.

Vastajidõ vaihõl loositas vällä võrokeelitsit latsiraamatit vai plaatõ.

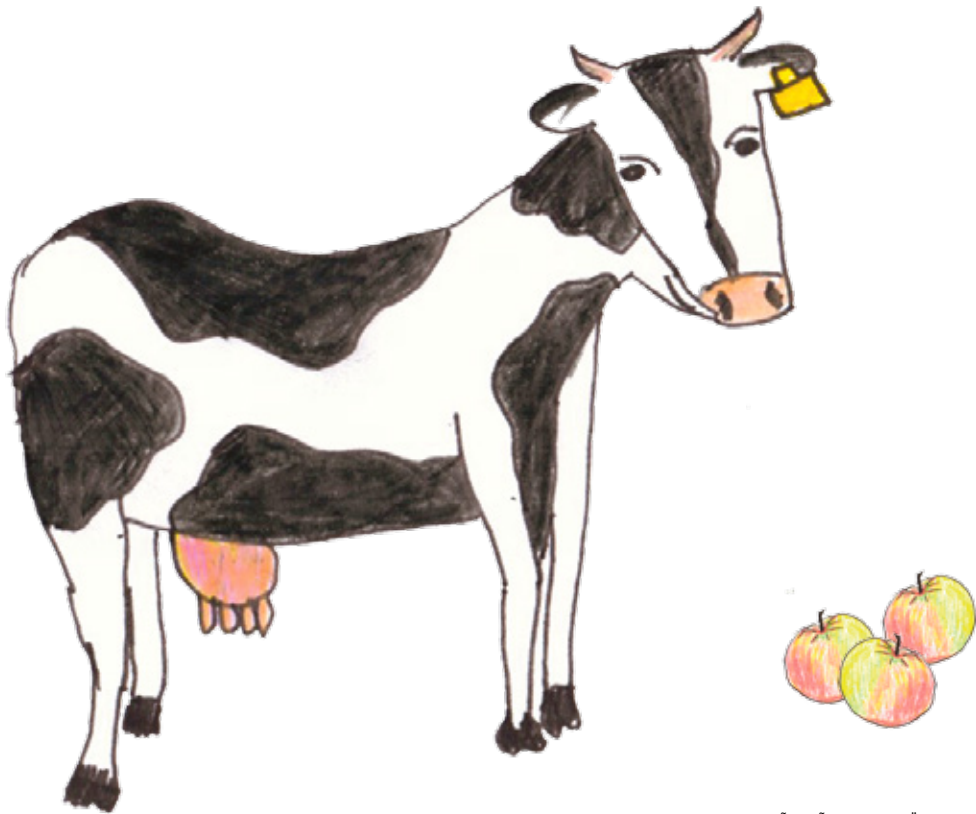
Latsinukka tugõva' Võro Instituut ja Võro selts VKKF.

Mineväkõrõdnõ vastus: kõiki värve kruutõ oll' kolm tükkü.

Avvuhinna saa RAJU ART (7) Kõhümäe küläst.

Kiroda' lehmäle mano timä kihäosa'! Üts kihäosa om puudus – tuu joonista' mano! Puudus olõva kihäosa nimi saada' meile vastussõs ildampa 7.09.

sarvõ', kõrva', silmä', nõna, suu, utar, kaal, sälg, kõtt, jala', sõra', tagaots

SAARÕ HIPÕ TSEHKENDÜS

Ullus om pulmast kallimb

Meediän arõtõdas, et Rõiva Taavi ja Värge Luisa pulmatrall läts masma 40 000 – 50 000 eurot. Nä es lää paari kül massumasja raha iist, kuigi noh, massumasja nimäki, a õks küstäs, kas sääne pidopidämine om inneskidsele pääministrile joudumüüdä. Seo summa om Rõiva

RUITLASÕ
OLAVI,
suhtidõ lahsaja

Taavi poolõtõsõ aasta palk.

Periselt om taa küsumüs, kost tä pulmis rahha võtf. Vast om õks tego kuigimuudu korruptiivsõ ettevõtmisõga?

Mis olõs paariminegi kõgõ odavamb variant? Pido är jättä? Paariminegi riigilõiv om 30 eurot, notaritasu om 63,9 eurot, kokko sis 93,9 eurot. Ku võtta Rõivastõ kulus keskmidselt 45 000 eurot, sõs olnu tuu raha iist võimalik paari panda 479,2 paari. Vot omma kääri, määndse ei anna no inämb inemiisile rahhu.

A tõist puult aokirändüs ega pümme lihtsä inemine ei näe. Halva kellelegi ei taha, a kiäki ei mõtlõ, pallo võimalik lakjaminek mehele ildamba masma või minnä. President Ilvessele massõ lakjaminek päält 100 000 euro, vana Ossinovski varra om Äripäiv hinnanu 221 miljoni euro pääle. Pelädä om, et sääl määnegi näronõ 100 000 euro lakjaminek es olõ.

Vinne oligarh Abramovitš lahuuf umast tõsõst naasõst Iri-na Vjatšeslavovna Malandinast 2007. aastal ja tuu läts mehele masma 300 miljoni dollarit.

Jätke Taavi rahu-lõ! Naasõ tahtminõ om mehele egäl juhul odavamb ku naasõ mittetahtminõ. 45 000 om märk, et miis ei tii nalla ja võtt umma naist tõsitsõlõ.

Otav pulm või ildamba hoobis kallimbas minnä. Näütüses, sa olõt hää järe

pääl ja abielun ja nakkat vahtsõt naist tahtma. Sõs tulõ sul kõgõ-päält vana naasõga lakjaminek ja vahtsõ naasõga pulm, ja kae, mis tuu kõik kokko mass.

Naist om mehele vajja. Ilma naasõlda lätt miis ullis. Ullus lätt kulukambas.

Üts vällämaa poissmiis näütüses astsõ perän pikkä ütsindäolõkit sugulistõ läbi-käümiste kalaga. Täpsembält ei olõ teedä, kuis näil eelmänguga olf, a peräkõrd tsusas poissmiis hindäle kala persehe.

Õnnõtusõs es olõ tuu määnegi harilik kala, nigu särg vai viidik, a määnegi oosõkala, kellele uru miildüse, ja timä ujosi sääl persen rõõmsalõ edesi, nii kavvõlõ, ku sain vastatullf.

Es jääki muud üle, ku kala tullf mehe seest vällä lõigada. Kon häbü ots ja tõõsõpoolõ surm viil päälekauba. Mis sääne nali jõukalõ mehele masma lännü? Ma arva, et kõik!

Ku Jobsi Steve olõs hindäle avaligult kallo persehe topnu, ei olõs iPhone täämbädsel pääväl telehvon, mille hää tundõga kõrva mano panõmi.

Tossu Tilda pajatusõ

Brežnev Kasaritsan sannalava pääl

Ilosal põimukuu pühapääväl sai suguvõsa kokko Kasaritsan põlistalon. Süüdi-juudi ja aeti juttu. Egälütel olf määnegi vahva mälestüs edevanõmbidõ talost.

Häste lätsi jutu tuust, kunas tan edimäne kõrd om käütü. Naanõ, parhilla mitmõ latsõ-latsõ vanaimä, kõnõl, kuis tä mõnõ aasta vannusõn üten imä ja esä ni tsipa vanõmba velekesega pulman olf.

Tuu olf tuu aasta, ku vinne-aignõ riigipää Brežnev tekk

visiidi Kuubalõ. Tollõst sündmüsest pudrassi raadio ja televiisor nätalõ aigu.

Päiv olf pulmatarõn pikk ja kirriv. Pallo pulmalidsõ jäi tallo üüses. Väiku latsõ upitõdi sannalava pääle, suuri inemiisi asõmõ olli lava veere all põrmandu pääl. Kõik jo tarrõ ja aidalakka är es mahu.

Vasta hummogut tund tütär-lats, et täl om kitsas maada. Tä põrof jalaga velekesele, nii et tuu pudõni lava päält alla suuri inemiisi hulka. Perrä hõiga väiku tütrik lausõ, midä olf egä päiv kuulnu: «Brežnevi visiit Kuubalõ!»

Saapa hind

Seo lugu juhtu 2003. aastal, ku mu imä tüüf Säästumarketin.

Ütel pääväl tulliva müüki ilosa naisi talvõsaapa. Üts naa-

nõ tullf mu imä manu ja küsse: «Andkõ andis, kas teil om vällä üte saapa vai paari hind?»

KUNGUSÕ KARINEE
Parksepä keskkuul
5. klass

Kuuluda

Teemi elektritõid. Tel 520 5016.

Telli Uma Leht
Võromaal peri sõbralõ, tutvalõ vai sugulasõlõ!

6 kuud – 6 €, 12 kuud – 12 €, e-arvõ püsिमassuleping 0.85 €.

Telli saa ExpressPostist:
tellimine.ee/umaleht
vai
postkontorist.

Vällämaalõ 12 kuud: Euruupahe 129 €, kavvõmbahe 143 €. Telli saa: ajakirjandus.ke.ee.

Ku tellit leht olõ-i postkasti tulnu, andkõ teedä SÄLõ Kultuurileht: marika@kl.ee, tel 683 3133

Kae' võrokeelitsit JÄNO-JUSSI MULTIKIT: <http://wi.werro.ee/lastekas/>